

1 Hallituksen esitys edustajistolle 25.11.2020

2

3 Sisällysluettelo

4	1. Johdanto.....	2
5	1.1. Lukuohje.....	2
6	2. Yhdenvertaisuuden edistämisen toimialueet	3
7	2.1 Ikä	3
8	2.2 Alkuperä, etninen tausta, kansalaisuus ja kieli	4
9	2.3 Uskonto, maailmankatsomus ja vakaumus	5
10	2.4 Poliittinen tai ammattiyhdystötoiminta.....	6
11	2.5 Perhesuhteet.....	7
12	2.6 Sukupuoli, sukupuolen ilmaisu ja seksuaalinen suuntautuminen.....	7
13	2.7 Terveystila ja vammaisuus.....	8
14	3. Turun yliopiston ylioppilaskunta (TYY)	10
15	3.1 TYYn toimintayhteisö.....	10
16	3.2 TYY työyhteisönä.....	12
17	4. Järjestöt.....	12
18	4.1 Järjestöyhteisö	13
19	4.2 Tapahtumat	15
20	4.3 Viestintä.....	17
21	5. Yliopisto ja yhteiskunta.....	18
22	5.1 Yliopisto	18
23	5.2 Yhteiskunta.....	22
24	6. Ohjelman toteutumisen arviointi.....	22
25	I. Keskeiset käsitteet	23
26	II. Turvallisen tilan periaatteet	26
27	III. Yhdenvertaisuustarkkailija.....	27
28		

29

30

31

32

33

34

35

36 1. Johdanto

37

38 Tämä yhdenvertaisuusohjelma on TYYn edustajiston hyväksymä kuvaus ylioppilaskunnan
39 yhdenvertaisuustyön tavoitteista. Ohjelma täydentää ylioppilaskunnan poliittista linjapaperia
40 yhdenvertaisuuskysymysten osalta.

41 TYYn yhdenvertaisuusohjelman tavoitteena ovat yhdenvertainen ja tasa-arvoinen
42 yliopistoyhteisö ja yhteiskunta. Yhdenvertaisuusohjelmaansa toteuttamalla TYY pyrkii siihen, että
43 opiskelijat voivat toteuttaa itseään vailla pelkoa syrjinnästä niin yliopistossa, TYYn järjestöissä
44 kuin arkielämässään yliopistoyhteisön ulkopuolella.

45 TYYn perustehtävä on määritelty ylioppilaskunnan strategiassa. Yhdenvertaisuus on yksi TYYn
46 keskeisistä arvoista. Kaikkien perustehtävässä määriteltyjen elementtien toteutumiseksi on
47 ensiarvoisen tärkeää se, että opiskelija tuntee itsensä yhdenvertaiseksi yliopistoyhteisön jäseneksi.

48 Suomen perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Lain yhdenvertaisuutta
49 **käsittelevässä pykälässä todetaan lisäksi, että ”ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta**
50 **asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen,**
51 **terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.” (Perustuslaki 6 §**
52 **2).** Vuoden 2014 lopussa voimaan tullut yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän perustuslaissa
53 mainittujen ominaisuuksien lisäksi (sukupuolta lukuun ottamatta) seuraavien henkilöön liittyvien
54 syiden perusteella: kansalaisuus, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet ja
55 seksuaalinen suuntautuminen. Sukupuolten tasa-arvoa ja sen edistämistä käsitellään erikseen
56 laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, jossa myös kielletään syrjintä sukupuoli-
57 identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella.

58 Yhdenvertaisuuslainsäädäntö velvoittaa sekä yliopistoa että TYYtä. Yliopiston tulee edistää ja
59 arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista paitsi työnantajan, myös koulutuksen järjestäjän
60 näkökulmasta. TYYn kohdalla velvoite koskee ennen kaikkea TYYtä työnantajana.
61 Ylioppilaskunnan tulee edistää yhdenvertaisuuden toteutumista myös laajemmin – onhan
62 **ylioppilaskunnan tarkoitus ”olla jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia,**
63 **sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä**
64 **pyrkimyksiä” (Yliopistolaki 46 § 1).**

65 Yliopiston ja ylioppilaskunnan lisäksi TYYn järjestöjen toiminnalla suuri merkitys
66 yhdenvertaisuuden toteutumisessa yliopistoyhteisön jokapäiväisessä elämässä. Käsillä olevan
67 ohjelman tarkoitus on siksi paitsi ohjata TYYn toimintaa, myös kannustaa järjestöjä opiskelijoiden
68 moninaisuuden huomioimisessa. Yliopistoyhteisön yhdenvertaisuus on myös sen jäsenten
69 vastuulla.

70 1.1. Lukuohje

71

72 Jotta tavoitteet saavutetaan, on niille kirjattu vastuu ja toimenpiteet. Ohjelman toimenpiteiden
73 toteuttamisesta ovat vastuussa kaikki TYYn toiminnassa mukana olevat tahot ja henkilöt. Kunkin

74 tavoitteen kohdalle on myös kirjattu tahot, jotka ovat tavoitteen edistämistä ja toimenpiteiden
75 toteuttamisesta päävastuussa.

76 Tavoitteet ja toimenpiteet on jaoteltu neljän pääotsikon alle; Yhdenvertaisuuden edistämisen
77 toimialueet, Turun yliopiston ylioppilaskunta (TYY), järjestöt sekä yliopisto ja ylioppilaskunta.
78 Osioissa viisi esitellään dokumentin seurantaan varten olevat toimenpiteet. Lisäksi dokumentin
79 lopusta löytyy kolme liitettä, jossa esitellään dokumentin kannalta keskeisimmät käsitteet
80 määriteltynä, turvallisen tilan periaatteet ja yhdenvertaisuustarkkailijan jalkauttamiseen
81 huomioita.

82

83 2. Yhdenvertaisuuden edistämisen toimialueet

84

85 Tässä kappaleessa tuodaan esille yhdenvertaisuusohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä
86 teemoitettuna toiminta-alueina, joihin ylioppilaskunnassa tulee kiinnittää huomiota. Toiminta-
87 alueet on rakennettu yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain sisältöihin perustuen. Toiminta-
88 alueiden sisältöinä ovat 1) eri-ikäiset opiskelijat, 2) alkuperä, etninen tausta, kansalaisuus ja kieli,
89 3) uskonto, maailmankatsomus ja vakaumus, 4) poliittinen ja ammattiyhdistystoiminta, 5)
90 perhesuhteet, 6) sukupuoli, sukupuolen ilmaisu ja seksuaalinen suuntautuminen ja 7)
91 terveydentila ja vammaisuus. Seuraavissa luvuissa yhdenvertaisuuden toiminta-alueet otetaan
92 huomioon ylioppilaskunnan toiminnassa.

93 2.1 Ikä

94

95 Ikäyrjinnällä tarkoitetaan sellaista toimintaa, joka estää tai vaikeuttaa henkilön osallistumista
96 ylioppilaskunnan toimintaan hänen iästään johtuen. TYY pyrkii edistämään opiskelijoiden välistä
97 keskustelua ja yhteisymmärrystä iästä riippumatta. TYYn tulee ottaa huomioon jäsenistönsä eri
98 ikäryhmät suunnitellessaan palveluita sekä edunvalvontaa. TYYn toimintaympäristö on melko
99 nuorekas, sillä työntekijät ja luottamushenkilöt ovat pääasiassa nuoria aikuisia.
100 Toimintaympäristön nuorekkuus voi vaikeuttaa iäkkäämpien opiskelijoiden osallistumista
101 toimintaan. TYY kuitenkin pyrkii edistämään eri-ikäisten osallisuutta ja pyrkii toiminnallaan
102 vähentämään niitä esteitä, jotka voivat aiheuttaa eri-ikäisten ihmisten eriarvoisuutta.

Edunvalvonta huomioi eri-ikäiset ja eri elämänvaiheessa olevat opiskelijat.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Otetaan eri ikäryhmät ja elämäntilanteet huomioon jäsenkyselyitä laadittaessa, jotta saadaan tietoa ikäryhmien ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden erityistarpeista.

103 2.2 Alkuperä, etninen tausta, kansalaisuus ja kieli

104

105 Turun yliopiston ylioppilaskunta on kansainvälinen ja monikulttuurinen yhteisö. Alkuperä,
106 kansalaisuus, etnisuus tai kieli eivät saa asettaa opiskelijaa tai työntekijää heikompaan asemaan
107 ylioppilaskunnan toiminnassa tai päätöksenteossa.

108 TYYn virallinen kieli on suomi, mutta TYY viestii johdonmukaisesti kaksikielisesti, suomeksi ja
109 englanniksi.

TYYn toiminta on myös niiden jäsenten saavutettavissa, jotka eivät osaa suomea.	
Vastuu	Kansainvälisyyssektori ja tapahtumatuottaja
Toimenpiteet	Julkaistaan hakukuulutukset TYYn eri toimijaryhmiin aina suomeksi ja englanniksi. Käytetään TYYn toimijaryhmien sisäisessä viestinnässä aina suomen lisäksi englantia, kun ryhmään kuuluu henkilöitä, jotka eivät osaa suomea. Huomioidaan kansainväliset opiskelijat TYYn kulttuuritapahtumissa esimerkiksi juontamalla tilaisuudet englanniksi ja suomeksi.

110

Luodaan opiskelijayhteisö, jossa vallitsee moninaisia kulttuureja sekä alkuperää kunnioittava ja ennakkoluuloton ilmapiiri.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, yhdenvertaisuusvastaava sekä kansainvälisyys- ja kulttuurisektori
Toimenpiteet	Järjestetään toimintaa ja tapahtumia, jossa suomalaiset ja kansainväliset opiskelijat kohtaavat. TYYn tapahtumien markkinoinnissa ja toteutuksessa huomioidaan kulttuurien ja alkuperän moninaisuus ja panostetaan avoimuuteen. Opastetaan järjestöjä kunnioittamaan kulttuureita järjestön toiminnassa ja järjestöarjessa. Tunnistetaan ja tiedostetaan alkuperän ja yhteiskuntaluokan vaikutus toiminnan saavutettavuuteen ja toimitaan sen edistämiseksi.

111

Edustajiston päätöksenteossa on mukana myös kansainvälisiä opiskelijoita.	
Vastuu	Pääsihteeri, edustajiston puheenjohtaja, kansainvälisyyssektori ja viestintäasiantuntija
Toimenpiteet	Tarjotaan edustajistoryhmille englanninkielisiä materiaaleja, jotta edustajistoryhmät voivat viestiä toiminnastaan ja kuulla kansainvälisiä opiskelijoita. Edustajiston koulutukseen ja TYYn päättävien toimielimien infotilaisuuksiin osallistuminen on mahdollista myös englanniksi.

	<p>Kannustetaan opiskelijoita hakemaan TYYn päättäviin toimieliimiin laajasti myös englanniksi.</p> <p>Järjestetään kansainvälisille edaattoreille tulkkauksen suomesta englantiin edustajiston kokouksiin.</p> <p>TYYn toimintaa ohjaavat dokumentit, edustajiston ja hallituksen kokousten esityslistat ja päätösluettelot sekä mahdollisuuksien mukaan kokousliitteet ovat saatavilla myös englanniksi.</p> <p>Viestitään edustajiston kokouksista jo kokouksen aikana myös englanniksi esimerkiksi Facebookin kommenttiketjussa.</p> <p>Linjataan vuosibudjetin teon yhteydessä, mitkä kaikki jatkuvan toiminnan dokumentit halutaan käntää ja varataan käänöskuluihin sen mukaan varoja budjetista.</p>
--	--

112

113 2.3 Uskonto, maailmankatsomus ja vakaumus

114

115 TYYn toiminta on uskonnollisesti, maailmankatsomuksellisesti ja vakaumuksellisesti
116 sitoutumatonta. Kaikilla on oltava mahdollisuus olla osana opiskelijayhteisöä omasta uskonnosta,
117 maailmankatsomuksesta tai vakaumuksesta riippumatta. Toimintaympäristössä saattaa
118 kuitenkin vallita yksi vahva näkemys, joka voi estää yhdenvertaisuuden toteutumisen toiminnassa
119 esimerkiksi jättämällä muut näkökulmat huomiotta. TYYn tulee luoda mahdollisuudet
120 moninaisten näkökulmien ja maailmankatsomusten esittämiselle sekä sen arvostukselle ja
121 kunnioittamiselle.

122

Jokainen voi osallistua TYYn toimintaan huolimatta vakaumuksestaan tai uskonnostaan.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen sektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Huomioidaan uskontojen ja vakaumusten moninaisuus sekä suhtaudutaan niihin arvostavasti.

Hiljentymisen ja oman uskonnon harjoittaminen yliopistolla on mahdollista.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen sektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Kartoitetaan, onko yliopistolla riittävästi eri uskonnonharjoittajille sopivia rauhallisia tiloja hiljentymistä varten. Tiedotetaan yliopistolta löytyvistä hiljentymiseen ja oman uskonnon harjoittamiseen mahdollistavista paikoista jäsenille lukukausittain.

123 2.4 Poliittinen tai ammattiyhdistötoiminta

124

125 TYY on moniarvoinen ja poliittinen yhteisö, jonka sisällä näkemykset voivat usein erota toisistaan
126 vahvasti. Edustajistossa toimii niin poliittisesti sitoutuneita kuin sitoutumattomia ryhmiä.

127 Ylioppilaskunnan **yksi perustehtävä on ”valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja**
128 **kriittiseen kansalaisuuteen”**. TYYn piirissä toimii poliittisesti sitoutunutta ja sitoutumatonta
129 yhdistystoimintaa. TYY heijastaa toiminnassaan edustajiston hyväksymiä kantoja, mutta ei syrji
130 mielipiteitä, jotka eivät ole edustettuina.

Erilaiset poliittiset suuntaukset näkyvät monipuolisesti vaalien yhteydessä. Kenenkään mielipidettä ei sivuuteta puoluekannan tai poliittiseen toimintaan osallistumisen perusteella.	
Vastuu	Pääsihteeri, edustajiston puheenjohtaja ja edustajistoryhmät
Toimenpiteet	Kutsutaan vaalitulaisuuksiin myös muita kuin eduskuntapuolueiden edustajia. Järjestetään sisällöltään monipuolisia vaalitulaisuuksia. Ylläpidetään TYYn tapahtumissa ja tilaisuuksissa avointa ja rakentavaa keskustelukulttuuria.

131

Kaikilla edustajiston jäsenillä on turvallinen ja kannustava ympäristö osoittaa mielipiteensä.	
Vastuu	Pääsihteeri, edustajiston puheenjohtaja ja edustajistoryhmät
Toimenpiteet	Edustajiston kokouksissa ja niitä valmisteltavissa tapaamisissa kiinnitetään huomiota puheenvuorojen jakautumiseen, asialliseen käytökseen ja osallistumiseen sekä kannustavaan ilmapiiriin. Turvallisen tilan periaatteita toteutetaan edustajiston kokouksissa. Edustajiston jäsenten ja varajäsenten ryhmäytymiseen ja tutustumiseen panostetaan turvallisen ja hyvän ilmapiirin luomiseksi. TYYn toiminnassa ja viestinnässä annetaan tilaa eri mielipiteiden esittämiselle, kunhan ne noudattavat lakia ja turvallisen tilan periaatteita.

132

Kaikilla hallituksen jäsenillä on turvallinen ja kannustava ympäristö osoittaa mielipiteensä.	
Vastuu	Hallituksen puheenjohtaja
Toimenpiteet	Hallitus luo omalle toimikaudelleen pelisäännöt siitä, miten turvallinen ilmapiiri säilyy vaikeissakin poliittisissa keskusteluissa. Varmistetaan turvallinen ilmapiiri myös eriävälle mielipiteelle ja avoimelle keskustelulle.

133 2.5 Perhesuhteet

134

135 Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän perhesuhteista johtuen. Perhesuhteilla tarkoitetaan
136 henkilön puolisoa, lapsia, vanhempia ja sisaruksia. TYYn jäseniin kuuluu suuri joukko perheellisiä
137 opiskelijoita, jotka tasapainottelevat perhe-elämän ja opiskelun sekä mahdollisen työn
138 yhdistämisen kanssa. Perheellisellä opiskelijalla tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijaa, jolla on
139 huollettavana alaikäinen lapsi tai lapsia.

140 Ylioppilaskunta mahdollistaa jäsentensä osallistumisen toimintaan ja päätöksentekoon
141 vanhemmuudesta tai ikääntyvän tai sairastuneen muun lähiomaisen hoitamisesta riippumatta.

Perheelliset opiskelijat tunnistavat helposti lapsiystävälliset TYYn ja järjestöjen tapahtumat.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen sektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Merkitään tapahtumakuvauksiin tieto perheystävällisyydestä. Kannustetaan järjestöjä merkitsemään tieto tapahtuman perheystävällisyydestä tapahtumakuvauksiin.

142

Opiskelijaravintoloissa on vaivatonta vierailta lasten kanssa.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Kartoitetaan mahdollisuutta tarjota lapsille alennushintaista ruokaa opiskelijaravintoloissa. Kartoitetaan Unica-ravintoloiden syöttötuolilannetta.

143

Perheelliset opiskelijat kuuluvat opiskelijayhteisöön.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Kartoitetaan perheellisten opiskelijoiden tarpeita opiskelua helpottavista toimenpiteistä. Mahdollistetaan perheellisten opiskelijoiden toistensa kohtaaminen tapahtuman ja viestinnän avulla. Mahdollistetaan tällä tavalla vertaistoiminnan löytäminen.

144

145 2.6 Sukupuoli, sukupuolen ilmaisu ja seksuaalinen suuntautuminen

146

147 Ketään TYYn piirissä toimivaa henkilöä ei syrjitä tai häiritä sukupuolesta, sukupuolen ilmaisusta
148 tai seksuaalisesta suuntautumisesta johtuen. Häirinnällä tarkoitetaan kaikkea
149 epäoikeudenmukaista ei-toivottua käytöstä, esimerkiksi seksuaalista häirintää tai kiusaamista.
150 Epäoikeudenmukainen käytös tarkoittaa kaikkea sitä käytöstä, mitä ei voida pitää yleisesti
151 hyväksyttävänä tai joka loukkaa tahallisesti tai tosiasiallisesti toista ihmistä tai ryhmää. TYY edistää
152 sukupuolisensitiivistä ajattelua purkamalla sukupuoleen ja sukupuolen ilmaisuun liittyviä
153 stereotyyppioita. Todellinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kun sukupuoli tai muut

- 154 yksilöön liittyvät ominaisuudet tai piirteet eivät vaikeuta TYYssä toimimista tai muodostu sille
155 esteeksi.

TYY huomioi toiminnassaan sukupuolen moninaisuuden.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen sektori, viestintäsektori, kansainvälisyyssektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Vältetään sukupuolisidonnaisia termejä ja sukupuolen perusteella tapahtuvaa lokeroimista. Kyselylomakkeita tehdessä pohditaan sukupuolen kysymisen tarpeellisuutta.

156

Oman sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen ilmaiseminen on mahdollista sukupuolesta tai suuntautumisesta riippumatta.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen sektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Rohkaistaan keskusteluun seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta. Järjestetään jäsenille koulutuksia seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuuteen liittyen yhdessä yliopiston tasa-arvotoimikunnan kanssa. Osallistutaan seksuaalisuutta ja sukupuolen moninaisuutta käsitteleviin kampanjoihin.

157

Tapahtumiin ja tilaisuuksiin on turvallista osallistua sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta.	
Vastuu	Tapahtumasektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	TYYn tapahtumien cis-heteronormatiivisia ja sukupuolittuneita tapoja ja perinteitä kartoitetaan ja niiden normatiivisuutta puretaan ja muokataan. TYYn järjestämissä tapahtumissa on ilmoitettu taho, johon voi olla yhteydessä, mikäli ei koe tapahtumaa tai tilaisuutta turvalliseksi.

158

159 2.7 Terveystila ja vammaisuus

160

- 161 Yliopiston toimintaympäristöä ei ole täysin suunniteltu opiskelijoiden toimintakyvyn
162 moninaisuus huomioiden. Opiskelija voi kohdata esimerkiksi vammaisuuden vuoksi puutteita
163 yhdenvertaisuuden toteutumisessa. Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa myös ylioppilaskuntaa
164 tekemään kohtuullisia mukautuksia vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.
165 TYY pyrkii edistämään esteettömyyden periaatteita niin rakentamisen, osallistumisen kuin
166 palveluidenkin tasolla, sekä omassa toiminnassaan että vaikuttamistyössä ulkopuolisiin tahoihin.

- 167 Esteitä opiskelijoille voivat aiheuttaa rakennettu ympäristö sekä puutteelliset tukipalvelut, jotka
168 ovat edellytys yhdenvertaiselle opiskelulle ja toimimiselle yliopistoyhteisössä.

TYYn tilat ovat saavutettavia ja esteettömiä.	
Vastuu	Pääsihteeri, tilavastaava, sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Tiloja remontoidessa suositaan esteettömiä ratkaisuja, joita pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Uusia tiloja hankittaessa varmistetaan tilojen esteettömyys ja pyritään valitsemaan esteettömin vaihtoehto.</p> <p>Parannetaan esteettömyyttä TYYn tiloissa esteettömyyskartoituksen pohjalta.</p> <p>Vakiinnutetaan TYYn tapahtumiin saavutettavuusmerkintöjen käyttäminen.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä viestimään tapahtumien saavutettavuudesta valmiilla tekstipohjilla, kun tapahtuma järjestetään TYYn tilassa.</p>

169

Opiskelijat hakevat ja saavat apua mielenterveyden ongelmiin varhaisessa vaiheessa. Omasta mielenterveysongelmasta puhuminen ei leimaa puhujaa.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, kansainvälisyyssektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Vaikutetaan YTHS:n mielenterveyspuolen riittävien resurssien turvaamiseksi.</p> <p>Tuodaan esiin kampuskaupungeissa toimivia eri mielenterveyspalveluita tarjoavia tahoja.</p> <p>Viestitään mielenterveyspalveluista ja -asioiden käsittelystä myös englanniksi, jotta ei suomea puhuvat opiskelijat uskaltavat hakea apua mielenterveysongelmiin.</p> <p>Järjestetään opiskelijoiden mielenterveysongelmia käsitteleviä kampanjoita ja osallistutaan vuosittaiseen opiskelijoiden mielenterveyspäivään.</p> <p>Kannustetaan järjestöjä mukaan kampanjoihin sekä osallistumaan vuosittain opiskelijoiden mielenterveyspäivään.</p> <p>Rakennetaan opiskelijoiden mielenterveydestä puhumisen kulttuuria ja koulutetaan opiskelijoita asian puheeksi ottamisesta.</p>

170

171 3. Turun yliopiston ylioppilaskunta (TYY)

172

173 Tämän osion tavoitteet ja toimenpiteet koskevat ennen kaikkea TYYtä työnantajana ja
174 toimintayhteisönä. TYYn nimellä toimivia henkilöitä ja tahoja ovat TYYn edustajisto, hallitus,
175 työntekijät, siivet sekä hallituksen ja edustajiston nimittämät toimikunnat ja työryhmät.

176 Turun yliopiston ylioppilaskunnan tavoitteet on jaettu edelleen kolmeen kokonaisuuteen: TYYn
177 toimintayhteisö, työyhteisö ja päätöksenteko.

178 3.1 TYYn toimintayhteisö

179

TYYn toiminta on saavutettavaa.	
Vastuu	Pääsihteeri ja sosiaalipoliittinen asiantuntija
Toimenpiteet	Jokainen TYYn toiminnassa mukana oleva koulutetaan yhdenvertaisuudesta ja sen edistämisestä. TYYn toiminnassa mukana olevia koulutetaan siitä, miten toimia havaitessaan tai kokiessaan vihapuhetta, häirintää, syrjintää tai rasismia. Luodaan TYYn sivuille yhdenvertaisuuden palautelomake, johon huomaamastaan epäkohdasta voi ilmoittaa anonyymisti. Tehdään selväksi palautteen antajille, mikä on anonyymien ja nimellä annetun palautteen ero.

180

Kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hakea mukaan ja tulla valituksi TYYn toimintaan.	
Vastuu	Pääsihteeri, viestintäasiantuntija, keskusvaalilautakunta, valintatoimikunta ja edustajistoryhmät
Toimenpiteet	Hakukuulutuksista viestitään monikanavaisesti. Edustajistovaaleissa kannustetaan vaaliryhmiä kiinnittämään huomiota saavutettavaan viestintään ja oman ehdokasjoukon moninaisuuteen. TYY ja keskusvaalilautakunta puuttuvat mahdolliseen syrjivään tai epäasialliseen edustajistovaalikampanjointiin tai -mainostamiseen. Puuttumiseen on keinoja ja ohjeistukset. Avataan ehdokasasettelun, hallitusvalinnan ja muiden henkilövalintojen käytäntöjä TYYn viestintäkanavissa. Valinta- ja rekrytointitilanteissa sovelletaan hakukriteereitä yhdenvertaisesti, jotta suojatut henkilökohtaiset ominaisuudet eivät vaikuta valintoihin.

181

	Tasapuolisuussääntöä ei sovelleta tilanteissa, joissa sitä ei ole lain mukaan velvoitettu.
--	--

182

TYYn viestintä on saavutettavaa ja yhdenvertaista.	
Vastuu	Viestintäasiantuntija
Toimenpiteet	<p>TYYn viestinnässä huomioidaan materiaalien luettavuus, kuten kontrastit ja värien erottuminen. Sähköiset materiaalit tuotetaan lukulaitteille sopiviksi.</p> <p>Viestitään toiminnasta ja tapahtumista kattavasti myös englanniksi.</p> <p>TYYn nettisivuja päivitettäessä päivitetään suomenkielinen ja englanninkielinen osio yhtä aikaa.</p> <p>TYYn viestinnässä ei käytetä stereotyyppittelevää kieltä tai kielikuvia esimerkiksi eri oppialoja, kulttuureja tai vähemmistöjä koskien tai puhuta vakaumuksista loukkaavasti.</p>

183

Asiakirjojen ja esitysten valmistelu on avointa.	
Vastuu	Pääsihteeri ja hallituksen puheenjohtaja
Toimenpiteet	<p>Julkaistaan hallituksen ja edustajiston kokousten esityslistat ja julkiset liitetiedostot TYYn nettisivuilla ajoissa ennen kokousta, mikäli ne eivät sisällä henkilötietoja.</p> <p>Tarjotaan jäsenille tilaisuuksia osallistua asiakirjojen valmisteluun esimerkiksi kyselyiden ja workshopien muodossa.</p>

184

TYY tarjoaa opiskelijalle riittävät palvelut opiskelupaikkakunnasta riippumatta.	
Vastuu	Pääsihteeri, järjestösektori ja Satakunnan kampuksista vastaava
Toimenpiteet	<p>Satakunnan kampusten opiskelijat saavuttavia palveluita ja palveluiden tarpeita kartoitetaan ja kehitetään kartoitusten mukaisesti.</p> <p>Kommunikaatiotapoja kehitetään kampusten välillä.</p> <p>Hybridiosallistumismahdollisuutta lisätään TYYn järjestämiin tapahtumiin ja koulutuksiin.</p>

185

Kaikki opiskelijat tuntevat itsensä tervetulleiksi yliopistoyhteisöön.	
Vastuu	Tuutorivastaava, yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	TYYn tuutorivastaava ja yhdenvertaisuusvastaava kouluttavat järjestöjen tuutorivastaavia ja tuutoreita opiskelijoiden moninaisuudesta, sosioekonomisista taustoista, erilaisista vähemmistöistä ja niiden huomioimisesta yliopistoyhteisössä sekä moniperustaisesta syrjinnästä.

Kaikki opiskelijat saavat tukea myös muissa kuin opiskeluun liittyvissä asioissa.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Hyödynnetään yhteistyötahojen tapahtumia ja kampanjoita tietoisuuden ja vertaistoiminnan lisäämiseksi. Opiskelijoita opastetaan hyödyntämään ja käyttämään matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita, kuten OpintoVartua, mielenterveyspolkua ja TYYn nettisivuille rakennettavaa vertaistukea antavaa mielenterveysivua.

186

187 3.2 TYY työyhteisönä

188

Jokainen TYYn toimistolla työskentelevä tuntee yhdenvertaisuusohjelman sisällön ja tietää, kuinka edistää sen tavoitteita omassa toiminnassaan.	
Vastuu	Pääsihteeri ja sosiaalipoliittinen asiantuntija
Toimenpiteet	Järjestetään työntekijöille ja uudelle hallitukselle vuoden vaihteessa yhdenvertaisuuskoulutus. Uusi työntekijä perehdytetään TYYn yhdenvertaisuusohjelmasta. Koulutetaan toimiston väkeä vähintään kerran vuodessa ja lisäksi tarpeen mukaan yhdenvertaisuusasioista.

189

TYYn toimiston väki kartuttaa osaamistaan yhdenvertaisuudesta vuosittain yhdenvertaisuusasioiden kehittämiseksi.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	TYYn toiminnassa hyödynnetään ulkopuolisten tahojen yhdenvertaisuustyön tueksi laatimaa materiaalia ja koulutuksia. Jokainen sektori seuraa ja kehittää yhdenvertaisuustoimintaansa vuosittain ja raportoi näistä vuosikertomukseensa.

190

191 4. Järjestöt

192

193 Merkittävä osa opiskelijatoiminnasta ja -kulttuurista tapahtuu järjestöissä, joten järjestöt ovat
194 hyvin keskeisiä toimijoita yhdenvertaisuuden edistämisessä. Tämän osion tavoitteet ja
195 toimenpiteet koskevat sekä TYYn että järjestöjen toimintaa. TYYtä koskevissa kohdissa korostuu
196 ylioppilaskunnan rooli järjestötoimijoiden kouluttajana ja neuvonta- ja tukipalveluiden
197 tarjoajana. Järjestöjä koulutetaan ja tuetaan erityisesti tapahtumien järjestämisessä, viestinnässä,
198 jäsenten yhdenvertaisessa kohtelussa sekä avoimessa ja syrjimättömässä ilmapiiriissä. Järjestöjä
199 koskevat tavoitteet ja vastuut ovat ohjeellisia, mutta niitä voidaan hyödyntää toiminta-avustusten
200 myöntöperusteissa.

201 Tärkeimmät TYYn käytettävissä olevat keinot yhdenvertaisuuden edistämiseksi järjestöissä ovat
202 kouluttaminen, ohjelman tueksi laadittava yhdenvertaisuusopas, turvallisen tilan periaatteet ja
203 järjestöjen toiminta-avustushakemusten pisteytys. Kun toimenpiteissä puhutaan järjestöjen
204 ohjeistamisesta, viitataan ennen kaikkea yhdenvertaisuusoppaaseen ja koulutuksiin. Kun
205 puhutaan kannustamisesta, viitataan toiminta-avustushakemusten pisteytyksiin. Turvallisen tilan
206 periaatteilla järjestöjä tuetaan yhdenvertaisen ja turvallisen ilmapiirin luomisessa.

207 Kohta kolme on jaettu kolmeen alakohtaan, jotka ovat järjestöyhteisö, tapahtumat, ja viestintä.

208 4.1 Järjestöyhteisö

209

Järjestöt saavat riittävästi tukea ja kannustusta yhdenvertaisen toiminnan toteuttamiseen.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, järjestösektori ja yhdenvertaisuusvastaava, avustustoimikunta
Toimenpiteet	<p>Ohjeistetaan järjestöjä nimeämään hallituksestaan yhdenvertaisuusvastaavat.</p> <p>Koulutetaan järjestöt TYYn yhdenvertaisuusoppaasta ja annetaan neuvoja yhdenvertaisuuden monipuoliseen huomioimiseen.</p> <p>Toimitetaan yhdenvertaisuusopas jokaiselle järjestölle.</p> <p>Huomioidaan yhdenvertaisuusnäkökohdat läpileikkaavasti muissa järjestöjen koulutuksissa.</p> <p>Mahdollistetaan etä- tai hybridiosallistuminen kaikkiin järjestökoulutuksiin, joissa se on tarkoituksenmukaista.</p> <p>Toiminta-avustushakemusten pisteytyksessä on selkeästi kohta, jonka arvo painottuu järjestön yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin.</p>

210

Järjestöissä vallitsee avoin ilmapiiri ja keskustelukulttuuri.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Koulutetaan järjestöjä luomaan itselleen yhdenvertaisuussuunnitelma tai -kartoitus, sekä sopimaan siihen liittyvästä vuosittaisesta seurannasta.</p> <p>Tuetaan järjestöjä sisäisten ristiriitatilanteiden käsittelyssä tarjoamalla neuvontaa ja keskusteluapua tarvittaessa.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä tiedottamaan TYYn häirintäyhdyshenkilöistä ja asettamaan heidän yhteystiedot näkyvälle paikalle järjestön toiminnassa, esimerkiksi järjestön nettisivuille.</p>

211

	<p>Ohjeistetaan järjestöjä yhdenvertaisuusasioita koskevan palautteen keräämisessä ja käsittelyssä.</p> <p>Koulutetaan järjestöjä tiedostamaan ja huomaamaan toimintansa yhdenvertaisuutta edistävät ja heikentävät tekijät.</p>
--	--

212

Opiskelijat voivat osallistua järjestötoimintaan henkilökohtaisista ominaisuuksistaan ja terveydentilastaan riippumatta.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, järjestösektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Edistetään järjestöjen ymmärrystä opiskelijoiden moninaisuudesta koulutusten ja viestinnän avulla.</p> <p>Koulutetaan järjestöjä vammaisopiskelijoiden huomioimisesta järjestötoiminnassa.</p> <p>Kannustetaan järjestöjä tekemään yhteistyötä esteettömyyssuunnittelijan kanssa.</p>

213

Mielenterveyden ongelmista kärsivät saavat tukea opiskelutovereiltaan.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, järjestösektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Jaetaan järjestötoimijoille ja muille opiskelijoille materiaalia ja järjestetään koulutus, jossa käsitellään puheeksiottamista ja toimimista tilanteessa, jossa on huolestunut opiskelutoverinsa hyvinvoinnista.</p> <p>Kehitetään konsepti, jossa opiskelijat voivat olla osana mielenterveyden edistämistä jo varhaisessa vaiheessa ja antaa tukea opiskelutovereilleen. Mahdollistetaan ja koulutetaan järjestöjen ja tiedekuntien matalan kynnyksen yhteydenpito ja yhteistyö mielenterveysasioissa.</p> <p>Markkinoidaan projektiavustuksia erityisesti sillä kärkeä, että järjestöt voivat toteuttaa mielenterveysongelmiin varhaista puuttumista tukevia projekteja.</p> <p>Lisätään järjestöjen ja yliopiston keskinäistä tietoutta, esimerkiksi viestimällä uudesta konseptista ja OpintoVartusta.</p>

214

Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua opiskelijatoimintaan opiskelupaikkakunnasta ja varallisuudesta riippumatta.	
Vastuu	Satakunnan kampuksista vastaava ja järjestösektori
Toimenpiteet	Ylläpidetään ja kehitetään keskusteluyhteyksiä Satakunnan kampusten järjestöjen kanssa.

215

	Kannustetaan järjestöjä järjestämään maksuttomia tapahtumia ja tarjoamaan monipuolisia osallistumisen tapoja, kuten hybridiosallistuminen.
--	--

216

Järjestöt kiinnittävät edunvalvonnassaan huomiota opiskelun saavutettavuuteen.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, koulutuspoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Koulutetaan järjestökopojä huomioimaan edunvalvontatyössään erityisesti opetusmenetelmien ja -tilojen saavutettavuus. Kannustetaan järjestöjä nostamaan esille opiskelutilojen saavutettavuusasiat ja viemään niitä eteenpäin.

217

218 4.2 Tapahtumat

219

Järjestöjen tilat ovat saavutettavia.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, järjestösektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Tuetaan ja neuvotaan järjestöjä tilojensa sosiaalisen ja fyysisen saavutettavuuden parantamisessa. Vaikutetaan yliopistoon niin, että opiskelijoille voidaan tarjota fyysisesti saavutettavia järjestötiloja. Kannustetaan järjestöjä nostamaan esille järjestötilojen saavutettavuusasiat ja viemään niitä eteenpäin.

220

Tapahtumissa ei painosteta alkoholin käyttöön.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Ohjeistetaan järjestöjä ottamaan päihteettömyys huomioon jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa. Opastetaan järjestöjä siitä, miten tarjoilut voivat olla yhdenvertaiset myös alkoholittoman vaihtoehdon valitseville. Kannustetaan järjestöjä järjestämään alkoholittomia tapahtumia. Herätetään esimerkiksi koulutusten yhteydessä keskustelua alkoholikulttuurista ja alkoholin käytöstä. Tuetaan järjestöjä monipuolisten tapahtumien suunnittelussa.

Järjestöt tietävät, mitä TYYn häirintäyhdyshenkilöt tekevät ja osaavat hyödyntää heitä toiminnassaan.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija

221

Toimenpiteet	<p>Koulutetaan järjestöjä vuosittain TYYn häirintäyhdyshenkilöistä ja heidän toiminnastaan.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä käsittelemään kiusaamis- ja syrjintätapaukset välittömästi, jos sen kaltaista toimintaa ilmenee tapahtumassa ja toiminnassa.</p>
--------------	---

222

Tapahtumissa ei esiinny kiusaamista, syrjintää, häirintää eikä rasismia.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Koulutetaan järjestöjä siitä, miten toimia havaitessaan tai kokiessaan vihapuhetta, häirintää, syrjintää tai rasismia järjestön tapahtumissa.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä ja heidän jäseniään olemaan yhteydessä TYYn häirintäyhdyshenkilöihin tällaisissa tilanteissa.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä järjestämään anonyymi palautemahdollisuus tapahtumien yhteyteen, jonka avulla voi matalalla kynnyksellä ilmoittaa epäasiallisista kokemuksista.</p>

223

Tapahtumat ovat fyysisesti ja sosiaalisesti saavutettavia.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Ohjeistetaan järjestöjä ottamaan eri saavutettavuusnäkökulmat huomioon tapahtuman suunnittelussa ja tapahtumapaikkaa valitessa.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä huomioimaan tapahtumien tarjoiluissa erilaiset ruokavaliot vähintään silloin, kun ne ovat etukäteen tiedossa.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä kertomaan tapahtumatilojen fyysisestä saavutettavuudesta jo tapahtumakutsussa.</p> <p>Ohjeistetaan järjestöjä kertomaan tapahtuman säännöistä ja palautemahdollisuudesta jo tapahtumakutsussa.</p>

Jokaiselle opiskelijalle on tarjolla mielekästä toimintaa opiskelijayhteisössä.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, järjestösektori ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Kannustetaan järjestöjä järjestämään monipuolisesti erisisältöisiä tapahtumia.</p> <p>Kannustetaan järjestöjä seuraamaan ja kartoittamaan jäsenistönsä tarpeita.</p> <p>Kannustetaan järjestöjä markkinoimaan tapahtumista ja toiminnastaan laajasti, jotta mahdolliset uudet jäsenet voivat löytää järjestön toiminnan.</p>

224

	Tiedotetaan järjestöjen toiminnasta laajasti eri viestintäkanavilla. Kannustetaan järjestöjä ja jäseniä seuraamaan TYYn viestintäkanavia.
--	--

225

Perheelliset opiskelijat pystyvät osallistumaan järjestöjen toimintaan.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Kannustetaan järjestöjä järjestämään toimintaa monipuolisesti eri kellonaikoina. Kannustetaan järjestöjä järjestämään tapahtumia, joihin lasten mukaan ottaminen on mahdollista.

226

Kansainvälisille opiskelijoille on tarjolla toimintaa myös muissa kuin kansainvälisille opiskelijoille suunnatuissa järjestöissä.	
Vastuu	Kansainvälisyyssektori
Toimenpiteet	Kannustetaan järjestöjä järjestämään kaksikielisiä (suomi ja englanti) tapahtumia ja tiedottamaan niistä myös kaksikielisesti. Toimitaan roolimallina kaksikielisessä viestinnässä järjestöille. Kannustetaan järjestöjä huomioimaan kansainväliset opiskelijat suomenkielisissä tapahtumissa esimerkiksi tulkkamalla heille tapahtuman keskeiset asiat. Kannustetaan kv-tuutoreita integroimaan kansainväliset opiskelijat osaksi järjestöjä esimerkin kautta. Kannustetaan järjestöjä viestimään toiminnastaan sekä suomeksi että englanniksi. Kannustetaan järjestöjä kartoittamaan ei suomea puhuvien jäsenten määrä toiminnassaan ja arvioimaan englanninkielisen viestinnän lisäämistä esimerkiksi kuukausittaisen englanninkielisen koontiviestin avulla. Ohjeistetaan ainejärjestöjä ja kv-tuutoreita lukukausien alussa kansainvälisten opiskelijoiden tavoittamiseksi.

227

4.3 Viestintä

228

Järjestöjen viestintä on saavutettavaa ja yhdenvertaista.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, viestintäasiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Koulutetaan ja ohjeistetaan järjestötoimijoita opiskelijoiden moninaisuuden huomioimisesta viestinnässä.

229

	Ohjeistetaan järjestötoimijoita viestinnän visuaalisesta saavutettavuudesta.
--	--

230

Kaikkien järjestöjen toiminnasta on saatavilla perustiedot myös englanniksi.	
Vastuu	Kansainvälisyyssektori
Toimenpiteet	Kannustetaan järjestöjä viestimään englanniksi kaikesta mikä voi koskea ei suomea puhuvia opiskelijoita. Muistutetaan järjestöjä englanninkielisen nettisivuosouden päivittämisestä vuosittain.

231

Viestinnässä ei puhuta kenestäkään loukkaavasti.	
Vastuu	Kansainvälisyyssektori, järjestösektori
Toimenpiteet	Ohjeistetaan järjestöjä olemaan käyttämättä sukupuolittunutta, stereotyyppitelevää, rassistista ja muuten syrjivää kieltä tai kuvastoa. Käsitellään järjestöjen viestinnästä tullut palaute tarvittaessa asianosaisten järjestöjen kanssa.

232 5. Yliopisto ja yhteiskunta

233

234 Opiskelijoiden edunvalvojana TYYllä on velvollisuus tarkkailla ja omilla toimillaan edistää
235 yhdenvertaisuuden toteutumista yliopistossa. Yliopiston tulee kohdella opiskelijoita
236 yhdenvertaisesti, tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskeluun ja huolehtia myös riittävästä
237 opiskelun tukipalveluista. Tämän kohdan tavoitteet toimivat TYYlle edunvalvonnan ohjenuorina.
238 Puhuttaessa edistämisestä toimenpiteiden yhteydessä, tarkoitetaan ennen kaikkea asian
239 edistämistä erilaisissa yliopiston hallinnon, henkilökunnan ja muiden sidosryhmien tapaamisissa.

240 Ylioppilaskuntana TYY on myös aktiivinen yhteiskunnallinen toimija, joka osallistuu julkiseen
241 keskusteluun yliopistoyhteisön ulkopuolella. Yhdenvertainen, saavutettava ja syrjimätön
242 yhteiskunta edistää sekä opiskelijoiden että muiden yksilöiden osallisuutta ja yhteiskunnallisia
243 pyrkimyksiä.

244 Yhdenvertaisuusohjelman toimenpiteet tukevat muita TYYn toimintaa ohjaavia dokumentteja.

245 5.1 Yliopisto

246

Opiskelijat osallistuvat yliopiston yhdenvertaisuustyöhön.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Osallistutaan yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tekemiseen ja valvotaan sen toteutumista.

247

	Pidetään huolta, että opiskelijoita osallistetaan suunnitelman tekemiseen laajasti.
--	---

248

Opiskelijat osallistuvat yliopiston kehittämiseen yliopiston eri yksiköissä kaikissa tiedekunnissa.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja koulutuspoliittinen asiantuntija
Toimenpiteet	Kannustetaan opiskelijoita lähtemään mukaan eri työryhmiin ja – elimiin. Vaikutetaan siihen, että opiskelijat ovat edustettuina ja huomioidaan eri toimiryhmissä mahdollisimman kattavasti.

249

Koulutus on järjestetty saavutettavasti.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, koulutuspoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Osallistutaan saavutettavuutta ja yksilöllisiä opiskelujärjestelyjä koskevan ohjeiston laadintaan ja valvotaan sen toteutumista. Informoidaan opiskelijoita opiskelujärjestelyistä TYYn nettisivuilla. Lisätään opiskelijoiden tietoisuutta yliopistolla erityisjärjestelyistä. Edistetään sitä, että yliopiston tietokoneet tukisivat lukulaitteita ja muita esteettömyyden apuohjelmia. Edistetään yksilöllisiä oppijoita hyödyttäviä, joustavia ja monipuolisia opintosuoritusmahdollisuuksia.

Yliopisto on saavutettava ja esteetön ympäristö.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Edistetään yliopiston kyltityksen muokkaamista saavutettavaksi näkövammaisille ja ei suomea puhuville. Kartoitetaan yhdessä yliopiston kanssa saavutettavuutta heikentävät paikat. Kartoitetaan yhdessä yliopiston kanssa ratkaisuja, joilla yliopistonmäestä ja muista yliopiston esteellisistä paikoista saadaan saavutettavampi liikkumisrajoitteisille. Vaikutetaan sukupuolineutraalien wc-tilojen lisäämiseksi. Vaikutetaan yksityisten pukuhuoneiden lisäämiseksi CampusSportin tiloihin.

250

	<p>Edistetään yliopiston intranetin saavutettavuuden parantamista välittämällä aktiivisesti TYYn tietoon tulevaa, intranettiä koskevaa palautetta yliopistolle.</p> <p>Tehdään aktiivista yhteistyötä yliopiston viestinnän kanssa, jotta informaatio tavoittaa laajasti opiskelijat.</p>
--	---

251

Erilaisista taustoista tuleviin opiskelijoihin suhtaudutaan opetus- ja tuutorointitilanteissa avoimesti.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja koulutuspoliittinen asiantuntija
Toimenpiteet	<p>Vaikutetaan niin, että yliopisto ja tiedekunta korostavat jo johdantoluennoilla, että yliopistoelämään kuuluu kanssaihminen kunnioittaminen ja moninaisuuden hyväksyminen.</p> <p>Tehdään yhdenvertaisuusasioista helposti lähestyttäviä ja integroidaan ne arkeen esimerkiksi matalan kynnyksen kampanjan avulla lukuvuoden alussa.</p> <p>Edistetään sitä, että yliopisto kysyy säännöllisesti opiskelijoilta, ovatko nämä kohdanneet tai havainneet opetustilanteissa syrjintää, loukkaavaa puhetta, rasismia tms.</p> <p>Varmistetaan, että opiskelijoiden ongelmallisiksi kokemat tilanteet tulevat tarvittaessa käsitellyiksi asianosaisen/asiansaisten kanssa.</p>

252

Ketään ei kiusata yliopistolla. Kiusaamistapaukset tulevat ilmi ja ne selvitetään asiallisesti.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Varmistetaan, että yliopistolla on helposti saatavilla tietoa siitä kuinka toimia, jos kohtaa kiusaamista omakohtaisesti tai muiden kohdalla.</p> <p>Käsitellään mahdolliset kiusaamistapaukset OpintoVartu-mallia ja sovittelua hyödyntäen.</p> <p>Tarjotaan tukea ja ohjausta kiusatuiksi tulleille.</p> <p>Järjestetään korkeakoulukiusaamisen vastainen kampanja vuosittain.</p>

Mielenterveyden ongelmat eivät muodostu opiskelun esteeksi.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Edistetään riittäviä opintopsykologiresursseja ja matalan kynnyksen opiskelun tuen palveluiden saatavuutta.</p> <p>Edistetään mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyä opiskelutaitojen tukemiseen tähtäävän opetuksen sisällyttämistä opintojen ohjaukseen.</p>

253

	<p>Tiedotetaan Kelan tuista, joihin opiskelijat eri elämäntilanteissa ovat oikeutettuja, jotta he osaavat hakea ja käyttää niitä.</p> <p>Viestitään OpintoVartun tarjoamista palveluista ja kannustetaan järjestöjä viestimään opiskelua tukevista palveluista jäsenistölleen.</p>
--	--

254

Perheen ja opiskelun pystyy vaivattomasti sovittamaan yhteen.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, koulutuspoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Kannustetaan opetushenkilökuntaa suhtautumaan myönteisesti lasten läsnäoloon opetustilanteissa.</p> <p>Selvitetään ja edistetään lyhytaikaisia lastenhoitomahdollisuuksia luentoaikoina.</p> <p>Edistetään sitä, että opetushenkilökunta tiedottaa kurssikuvauksissa myös mahdollisten kurssiin liittyvien pienryhmien aikatauluista.</p>

255

Opiskelijat ovat tasa-arvoisessa asemassa taustastaan tai ulkoisista tekijöistä riippumatta.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, koulutuspoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	<p>Yliopisto antaa erityistä tukea sitä tarvitseville.</p> <p>Kannustetaan yliopistoa siirtymään sukupuolisensitiiviseen kommunikointiin.</p> <p>Koulutetaan yliopistoa stereotyyppioista ja yhdenvertaisuuden edistämisen toimialoista.</p>

256

Erilaiset kulttuurit nähdään tiedeyhteisön vahvuutena. Yliopistolla on nollatoleranssi rasismiin.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Kartoitetaan, onko yliopistolla selvät käytännöt rasismitapauksiin puuttumiseksi sekä henkilökunnan että opiskelijoiden kohdalla.

Kansainväliset opiskelijat saavat riittävästi tukea suomalaisessa tiedeyhteisössä toimimiseen.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, koulutuspoliittinen asiantuntija ja kansainvälisyyssektori
Toimenpiteet	<p>Suunnitellaan kansainvälisten opiskelijoiden tuutorointia yhdessä yliopiston kanssa.</p> <p>Edistetään englanninkielisen opetuksen laadun ja määrän lisäämistä eri oppiaineissa.</p>

	Edistetään riittävän suomen kielen opetuksen tarjoamista kansainvälisille opiskelijoille.
--	---

257

258 5.2 Yhteiskunta

259

TYY vaikuttaa yhdenvertaisen yhteiskunnan kehitykseen.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, hallituksen puheenjohtaja ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Osallistutaan yhdenvertaisuuden edistämiseen tähtääviin kampanjoihin ja tempauksiin, kuten Pride-tapahtumaan, tai rasisminvastaiseen toimintaan. Pidetään julkisessa keskustelussa ja lausunnoissa esillä yhdenvertaisuusnäkökulmaa. Viestitään vaaleista kaksikielisesti suomeksi ja englanniksi.

260

Opiskelija-asumisessa erityisryhmät huomioidaan läpileikkaavasti.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija ja yhdenvertaisuusvastaava
Toimenpiteet	Opiskelija-asumiseen liittyvässä vaikutustyössä painotetaan erityisryhmien huomiointia ja esteettömyyttä. Vaikutetaan TYS:öön ja yliopistoon kohtuullisen asuntomäärän takaamiseksi kansainvälisille opiskelijoille.

261

Yhdenvertaisuuden edistäminen on vahva teema SYL:n ja OLL:n linjoissa.	
Vastuu	Sosiaalipoliittinen asiantuntija, hallituksen puheenjohtaja ja liikuntavastaava
Toimenpiteet	Nostetaan yhdenvertaisuusohjelmasta sopivia kohtia SYL:n ja OLL:n materiaaleja koskeviin TYYn lausuntoihin.

262

263 6. Ohjelman toteutumisen arviointi

264

265 Yhdenvertaisuusohjelman toteutumista seurataan vuosittain. Kattava tarkastelu tavoitteiden
266 toteutumisesta tehdään puolivuotiskatsauksen ja toimintakertomuksen yhteydessä. Päävastuu
267 seurannasta on hallituksen yhdenvertaisuusvastaavalla ja toissijainen vastuu sosiaalipoliittisella
268 asiantuntijalla, jotka arvioivat tavoitteiden toteutumista TYYn muun toimiston avustuksella.
269 Puolivuotiskatsauksen yhteydessä tehtävän arvioinnin lisäksi toimintakertomuksessa on
270 yhdenvertaisuutta käsittelevä osio, jonka laatii hallituksen yhdenvertaisuusvastaava kautensa
271 päätteeksi.

272 Tavoitteiden saavuttamista voidaan arvioida asteikolla saavutettu - osittain saavutettu - ei vielä
273 saavutettu. Samoin toimenpiteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla toteutunut - osittain
274 toteutunut - ei toteutunut. Arviointi toteutetaan sanallisesti. Arvioinnin avulla seurataan, miten
275 toimenpide ja tavoite on toteutunut ja saavutettu. Jotta seuranta olisi helpompaa tulevina vuosina,
276 voidaan seurantaraporttiin kirjoittaa sanallisesti, miten toimenpide on edennyt ja mitä
277 toimenpidettä edistääksemme tulisi seuraavaksi tehdä. Eri vuosina tehtävät arviot toteutumisesta
278 on syytä kirjata yhteen ja samaan dokumenttiin, jotta toteutumisen seuranta on systemaattista.
279 Arviointi toimitetaan myös edustajistolle joko hallituksen puolivuotiskatsauksen tai syyskauden
280 ensimmäisen kokouksen yhteydessä.

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294 I. Keskeiset käsitteet

295

296 Keskeiset käsitteet tukevat yhdenvertaisuusohjelman lukemista. Yhdenvertaisuuteen liittyy
297 enemmän käsitteitä kuin tässä ohjelmassa on nostettu esille. Tähän on avattu tämän ohjelman
298 kannalta tärkeimpiä käsitteitä.

299 Ableismi tarkoittaa vammaisten syrjintää, jossa normiajattelussa vammattomat ovat keskiössä ja
300 tavoiteltavaa.

301 Disabilismilla tarkoitetaan yhteiskunnassa rakennettuja esteitä, jotka vähentävät vammaisten
302 osallisuutta. Sitä tapahtuu ihmisten välillä ja rakenteissa, kuten organisaatiossa, yrityksessä,
303 laitoksissa ja virastoissa.

- 304 Esteettömyys ja saavutettavuus ovat saman sisältöisiä termejä; esteettömyydestä puhuttaessa
305 viitataan usein fyysiseen ympäristöön, saavutettavuus taas on käsitteenä laajempi.
- 306 Häirintä on ihmisarvoa loukkaavaa käyttäytymistä, joka liittyy johonkin kiellettyyn
307 syrjintäperusteeseen. Henkilön ihmisarvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai
308 tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan esim. uhkaava, vihamielinen, halventava tai
309 nöyryyttävä ilmapiiri.
- 310 Kohtuullisten mukautusten tavoitteena on se, että vammainen henkilö voi yhdenvertaisesti
311 muiden kanssa asioida viranomaisissa sekä saada koulutusta, työtä ja yleisesti tarjolla olevia
312 tavaroita ja palveluita samoin kuin suoriutua työtehtävistä ja edetä työuralla. (Yhdenvertaisuuslaki
313 §15) Kohtuullisuutta arvioidaan vammaisen ihmisen tarpeiden lisäksi myös muista näkökulmista,
314 joita ovat esimerkiksi toimijan koko, taloudellinen asema, toiminnan luonne ja laajuus sekä
315 mukautusten arvioidut kustannukset ja mukautuksia varten saatavissa oleva tuki. Kohtuulliset
316 **mukautukset ovat ”avustamistyyppisiä”, yksilöllisiä ratkaisuja.**
- 317 Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista kahden tai
318 useamman eri syrjintäperusteiden perusteella. Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan moniperusteiseen
319 syrjintään myös kun yksi syrjintäperusteista on sukupuoli. Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan
320 myös sellaiseen moniperusteiseen syrjintään, jossa kaksi tai useampi henkilöön liittyvä
321 seikka ainoastaan yhdessä johtavat kiellettyyn syrjintään. Tätä kutsutaan risteäväksi syrjinnäksi.
322 Erityisesti vähemmistöt voivat olla alttiita moniperusteiselle syrjinnälle. Esimerkiksi
323 vammainen etniseen vähemmistöön kuuluva henkilö voi tulla syrjityksi sekä vammaisuutensa että
324 alkuperänsä vuoksi.
- 325 Normitietoisuus tarkoittaa lähestymistapaa, jossa tarkastellaan yhteiskunnan rakenteita, tehdään
326 normit näkyviksi ja kyseenalaistetaan niitä. Normeilla tarkoitetaan tässä yhteydessä
327 yhteiskunnassa vallalla olevia käsityksiä siitä, mitä pidetään ”normaalina”. Normitietoisuus on
328 aktiivista toimintaa normien purkamiseksi. Esimerkiksi cis-heteronormatiivisuudella tarkoitetaan
329 normia, jonka mukaan ihmisten oletetaan jakautuvan kahteen toisilleen vastakkaiseen ja toisiinsa
330 vetoa tuntevaan cis-sukupuoleen, naisiin ja miehiin. Cis-sukupuolinen tarkoittaa henkilöä, joka
331 kokee sukupuoli-identiteettinsä vastaavan syntymässään määriteltyä sukupuolta.
- 332 Ohje tai käsky syrjiä ilmenee esimerkiksi tilanteessa, jossa toimivaltaan tai asemaan perustuen
333 annettu opastus, toimintaohje tai velvoite, jonka tavoitteena on aikaansaada syrjintää. Työnantaja
334 tai esimies ei saa määrätä työntekijöitä toimimaan syrjivästi, esim. kieltää palkkaamasta tiettyyn
335 etniseen ryhmään kuuluvaa henkilöä.
- 336 Rasismi tarkoittaa niitä yhteiskunnallisia ja yksilöllisiä asenteita, käytänteitä ja järjestelmiä, jotka
337 asettavat tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti oletetun ihmisryhmäesimerkiksi etnisyyden,
338 ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnonperusteella alempiarvoisiksi kuin
339 muut ihmisryhmä. Rasismi on siis ihmisryhmän tai sen jäsenen ihmisarvon alentamista. Rasismia
340 esiintyy henkilöiden tai ihmisjoukkojen välillä, mutta myös rakenteissa. Rakenteellisella rasismilla
341 tarkoitetaan organisaatioissa, yrityksissä, laitoksissa ja virastoissa esiintyvää välitöntä tai välillistä

342 syrjintää tiettyjä ihmisryhmiä kohtaan. Rasismi edistää eriarvoistumista ja vahingoittaa sen
343 kohteiden lisäksi koko yhteiskuntaa. Rasismia käytetään vallan välineenä.

344 Saavutettavuudessa on kyse jokaisen yhdenvertaisesta mahdollisuudesta osallistua niin, että
345 fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten esteiden aiheuttama kynnys on mahdollisimman pieni.
346 Fyysinen saavutettavuus voi tarkoittaa esimerkiksi helposti luettavia, riittävän suurella fontilla ja
347 kontrastilla tehtyjä tapahtumajulisteita. Psykkinen saavutettavuus voidaan nähdä mielen
348 hyvinvointina ja vallitsevina asenteina sekä erilaisista mielenterveyden haasteista kärsivien ja
349 neuroepätyypillisten ihmisten normista poikkeavien tarpeiden huomioimista käytännössä.
350 Sosiaalinen saavutettavuus merkitsee esimerkiksi vastaanottavaa ja turvallista ryhmää, jossa ei
351 tarvitse pelätä joutuvansa kiusatuksi tai painostetuksi.

352 Seksuaalinen häirintä tarkoittaa häirinnällä tarkoitetaan yleensä toisen lähestymistä
353 seksuaalisella tavalla, vastoin hänen tahtoaan. Seksuaalinen häirintä voi tarkoittaa fyysistä
354 lähestymistä, mutta seksuaalinen häirintä voi olla myös muunlaista ei-toivottua huomiota.
355 Seksuaalinen häirintä voi tarkoittaa halventavaa puhetta toisen sukupuolesta, erilaiset vihjailut,
356 seksuaalisesti värityneet vitsit tai vartaloa tai yksityiselämää koskevat puheet tai kysymykset.
357 Seksuaalinen häirintä voi siis olla sekä verbaalista että fyysistä.

358 Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan arvoja, asenteita, kykyjä ja taitoja, ajattelua, tunnetta ja
359 toimintaa, joissa otetaan erityisesti huomioon sukupuoliin liittyvät käsitykset ja stereotyyptit. Se
360 on kriittistä herkkyyttä tiedostaa ja tunnistaa sukupuoleen liittyviä merkityksiä ja vaikutuksia
361 suhteessa ihmisten kokemisen, olemisen ja toimimisen mahdollisuuksiin.

362 Tasa-arvo tarkoittaa, että yksilöillä on yhtäläiset yhteiskunnalliset tehtävät, oikeudet ja
363 velvollisuudet sukupuolesta riippumatta, ja jokaisella on mahdollisuus toteuttaa itseään ilman,
364 että hänen toiminnalleen asetetaan esteitä sukupuolen tai sen ilmaisun perusteella (lähde: Tasa-
365 arvoasiain neuvottelukunta tane.fi). Kaikilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet ja vapaudet
366 elämässään. Tasa-arvon toteutumista seuraa tasa-arvoaltuutettu. Laki naisten ja miesten
367 välisestä tasa-arvosta (nk. tasa-arvolaki) tähtää sukupuoleen ja sen ilmaisuun perustuvan
368 syrjinnän estämiseen ja naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistämiseen.

369 Vihapuhe on määritelty Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksessa (R 97 20)
370 seuraavasti: Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisumuodot, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai
371 oikeuttavat etnistä vihaa, ulkomaalaisvastaisuutta, antisemitismia tai muuta vihaa, joka pohjaa
372 suvaitsemattomuuteen. Yleiskielessä ja julkisessa keskustelussa käytetty termi vihapuhe on
373 muodostunut käsitteenä tulkinnanvaraiseksi.

374 Välillinen syrjintä tarkoittaa sitä, kun näennäisesti puolueeton sääntö, peruste tai käytäntö
375 asettaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan. Välillisen syrjinnän kriteerit eivät kuitenkaan
376 täyty, jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite, jonka saavuttamiseksi
377 käytetyt keinot ovat tarpeellisia ja asianmukaisia. Käytännössä välillinen syrjintä tarkoittaa usein
378 sitä, että johonkin tiettyyn ryhmään kuuluvien henkilöiden on tosiasiasa muita vaikeampi täyttää
379 jokin asetettu edellytys. Kyse voi olla myös siitä, että valitulla toteutustavalla on kielteisiä
380 vaikutuksia nimenomaan ja vain tiettyyn ryhmään kuuluville henkilöille. Esimerkiksi liian

381 korkeiksi asetetut kielitaitovaatimukset työssä, jossa ne eivät ole työn tekemisen kannalta
382 välttämättömiä, ovat välillistä syrjintää.

383 Välitön syrjintä tarkoittaa sitä, että jotakuta kohdellaan jonkun laissa kielletyn syrjintäperusteen
384 perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin
385 vertailukelpoisessa tilanteessa. Epäsuotuisalla kohtelulla tarkoitetaan sellaista menettelyä (teko,
386 laiminlyönti), jolla menettelyn kohde asetetaan muihin nähden huonompaan asemaan.
387 Käytännössä tämä voi olla rajoitusten, vaatimusten tai velvoitteiden asettamista vain tietyille
388 henkilölle tai ihmishenkilöryhmälle, tai esimerkiksi jonkin yleisesti saatavilla olevan etuuden,
389 palvelun tai oikeuden epäämistä tai rajoittamista. Välitöntä syrjintää on esimerkiksi se, jos
390 henkilöä kielletään pääsemästä ravintolaan hänen etnisen taustansa perusteella.

391 Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän
392 sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään,
393 uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai
394 ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan,
395 seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä (lähde:
396 yhdenvertaisuus.fi). Yhdenvertainen kohtelu tarkoittaa, ettei ketään edellä mainittujen syiden
397 perusteella saa asettaa heikompaan asemaan kuin toisia.

398 Yksilöllinen oppija. Jokainen opiskelija pystyy sisäistämään tietoa, oppimaan taitoja ja
399 opiskelemaan tuloksellisesti, kun hänelle tarjotaan siihen edellytykset. Esimerkiksi lukihäiriö,
400 autismikirjoon kuuluminen, tarkkaavaisuudenhäiriöt tai muu neuroepätyypillisuus kuulo- tai
401 näkövamma voi hankaloittaa oppimista huomattavasti, ellei sitä oteta asianmukaisella tavalla
402 huomioon opetusjärjestelyissä. Yhdenvertaisuuslaissa mainitut syrjintäperusteet eivät saa
403 muodostua kellekään opiskelun esteeksi, mikäli edellytykset oppimiseen ovat kohtuullisin toimin
404 turvattavissa.

405 II. Turvallisen tilan periaatteet

406

407 Turvallinen tila tarkoittaa, että kaikilla on vapaus olla oma itsensä, ilmaista itseään vapaasti ja olla
408 osallinen kaikessa toiminnassa. Turvallisessa tilassa kaikki häirintä on ehdottomasti kiellettyä.
409 Häirintää on mikä tahansa toiminta tai käytös, joka on toista alistavaa, vihamielisen ja
410 epämiellyttävän ilmapiirin luomista tai ihmisen tai ihmisryhmän uhkailua.

411 Turvallisen tilan periaatteiden tarkoitus on lisätä TYYssä ja sen järjestöissä toimimisen
412 turvallisuutta. Kaikkia järjestöjä kannustetaan luomaan turvallisen tilan periaatteet TYYn
413 vastaavien pohjalta. Turvallisen tilan periaatteet ohjaavat jäseniä, tapahtumaosallistujia tai muuta
414 rajattua ihmisryhmää, jolle turvallisen tilan periaatteet on luotu ja tuotu käyttöön.

415 • Kohtele toisia, niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Huomioi, että jokainen meistä on
416 yksilö ja eroaa joskus paljonkin esimerkiksi henkilökohtaisten rajojen suhteen. Älä yleistä
417 omia mieltymyksiäsi.

- 418 • Älä oleta toisen identiteetistä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta
- 419 vastaavasta ominaisuudesta. Et voi tietää toisen kokemuksia, ajatuksia ja elämäntilannetta,
- 420 saati itsemääriteltyä identiteettiä hänen puolestaan. Teemme kuitenkin koko ajan
- 421 oletuksia toisista, yritä tiedostaa omat oletuksesi.
- 422 • Älä yleistä omaa kokemustasi muita koskevaksi. Muiden kokemusta ei ole sopivaa
- 423 määritellä heidän puolestaan.
- 424 • Ole avoin ja kuuntele, kunnioita toista ihmisenä yli omien ennakkoluulojesi. Älä
- 425 kyseenalaista tai tuomitse toisen erilaisuutta. Vaadi kunnioitusta myös itsellesi.
- 426 • Anna tilaa. Huolehdi, että kaikki tulevat keskustelussa kuulluksi ja pääsevät osalliseksi.
- 427 • Käytä kieltä joka on ymmärrettävää myös oman viiteryhmän ulkopuolisille.
- 428 • Älä käytä hyökkäviä puheenvuoroja tai eleitä toisia ihmisiä kohtaan, ei paikalla olevia eikä
- 429 tilaisuudesta poissaolevia kohtaan.
- 430 • Älä häiritse ketään sanallisesti, koskemalla tai tuijottamalla. Ei tarkoittaa ei. Lopeta tai
- 431 muuta käytöstäsi jos toinen sitä pyytää. Se mikä tuntuu sinusta hyvältä, ei välttämättä
- 432 toisen mielestä tunnu samalta. Pyri tulkitsemaan tilannetta ja toista osapuolta. Varmin
- 433 toimintatapa on kysyä, kuunnella ja kunnioittaa.
- 434 • Asiattomasta kohtelusta saa antaa asiallista ja rakentavaa palautetta. Jos joku antaa sinulle
- 435 palautetta toiminnastasi, kuuntele palautteen antajaa. Suhtaudu avoimesti saamaasi
- 436 palautteeseen ja pyri huomioimaan palaute jatkossa.
- 437 • Jos kaipaat ongelmatilanteisiin apua tai tukea, älä epäröi pyytää sitä.

438

439 III. Yhdenvertaisuustarkkailija

440

441 Yhdenvertaisuustarkkailijan tehtävää kehitetään ohjelman voimassaoloaikana. Jotta

442 yhdenvertaisuustarkkailijan rooli voidaan luoda TYYn toimintaan, on seuraavaksi kirjattu

443 huomioitavia asioita.

444 Yhdenvertaisuustarkkailijat seuraavat tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja hyvien tapojen

445 toteutumista tapahtumassa tai tapahtumajaksossa.

446 He voivat raportoida tapahtuman onnistuneisuudesta yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja

447 keskustella tästä esimerkiksi tapahtuman järjestäjän kanssa.

448 Yhdenvertaisuustarkkailijan raportoinnin ja huomioiden pohjalta tapahtumia ja toimintaa

449 voidaan kehittää tulevaisuudessa.

450 Yhdenvertaisuustarkkailijan yhteystiedoista on tiedotettu selkeästi tapahtuman osallistujille, jotta

451 he voivat tarvittaessa ilmoittaa havainnoistaan tai kokemuksistaan tarkkailijalle.

452 Yhdenvertaisuustarkkailija ei ryhdy jatkotoimenpiteisiin ilman suostumusta.

453 Yhdenvertaisuustarkkailijat eivät toimi yksin, vaan heitä on aina vähintään kaksi.

454 Yhdenvertaisuustarkkailijat jalkautetaan osaksi TYYn toimintaa tapahtuma kerrallaan.

- 455 Kartoitetaan, kuka tai ketkä voivat toimia yhdenvertaisuustarkkailija -nimikkeellä, jotta sitä
456 väärinkäytetään ja se säilyttää merkityksensä.
- 457 TYYn hallitus vastaa yhdenvertaisuustarkkailijoiden nimeämisestä tapahtuma- ja
458 toimintakohtaisesti.